

Beszámoló jelentés a dorogi "József Attila"
Művelődési Központ "Kadič Ottokár" barlang-
kutató szakkörének 1976.évi tevékenységéről

Az 1976. év folyamán munkánkat az előző 16 évi tevékenységünkhöz hasonlóan a Sátorkőpusztai- és Strázsa-barlangok további feltáró kutatása képezte. Ezzel elsősorban - a munkatervünknek megfelelően - a két egymás mellett lévő barlangnak mélységbeli összefüggését kívánjuk tisztázni.

A kutatómunka váltakozóan egész évben folyamatosan szombatvasárnaponként folyt.

A feltáró munka a Sátorkőpusztai-barlangban az év kezdetén igen izgalmasan alakult, mivel az előző évben a mélyponton megkezdett ácsolt függőleges akna 10-ik méterében a leszivárogo forrásvizmosta nyílás az újabb járatba bejutás reményét csillogtatta meg.

Végül is a teljesen képlékeny, vízzel átítatott agyagrétegnek kézzel végzett kivájása és felszállítása után egyre inkább bővült a nyílás és február 29-én, vasárnap sikerült bejutni az alsóbb járatokba.

A kutatóink sárban kuszva, csuszva lefelé egy kisebb termen és kuszodán át 1,5 - 2 m magas és 8 m hosszú terembe jutottak, ahol csodaszép és hatalmas aragonit pamacsok borítják a falat és gipszkéreg látható. Ezek a kristály képződmények a barlang eredeti és időközben elpusztult rendkívüli szépségű kristályos bevonatával vetekednek.

Az új járatrendszer végén több irányban bemosódott agyagdugók zárják le a továbbjutást. Ezen dugók kibontása és felszállítása a kb. 6 m hosszú kuszodán és 10 m-es függőleges aknán át további hallatlan erőfeszítést követeltek a kutatóinktól. Az év folyamán sikerült a nagymennyiségű agyagos latyakot felszállítani és a kuszodát is kibővíteni annyira, hogy azon keresztül már a készletet ki fogjuk tudni szállítani, ezt is külön e célra készítendő, miniatűr-csillével óhajtjuk végezni.

Sátorköpusztai-barlang „KADIČ”-szakasz

„KADIČ OTTOKAR”
KARSZTI ÉS BARLANGKUTATÓ
SZAKOSZTÁLY
D O R O G

Felmérte és rajzolta:

Szlapák Károly

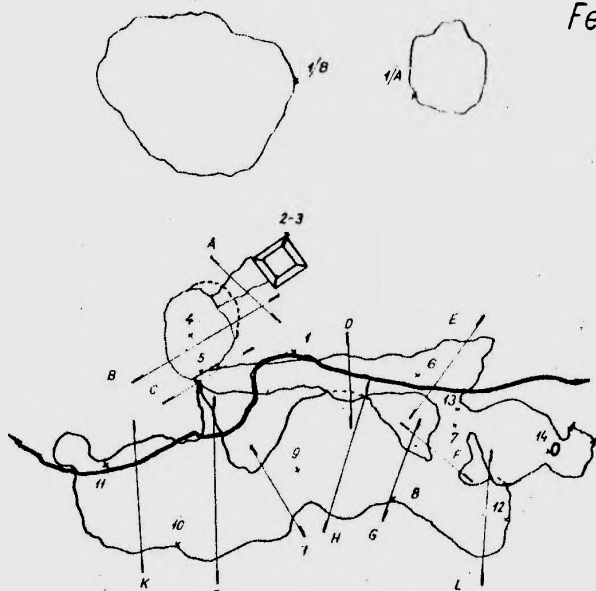
Esztergom, 1976. március

Jelmagyarázat: ~ - Régi barlangrész

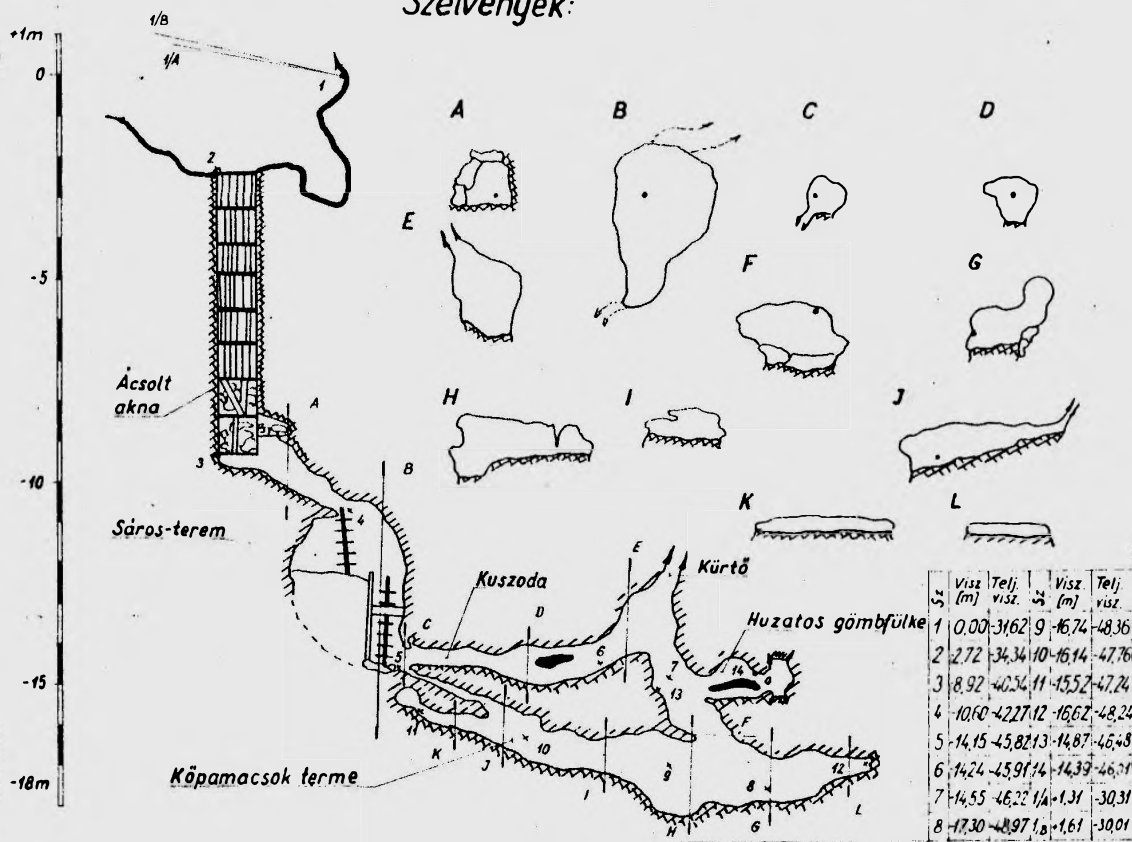
--- - Kadič-szakasz

--- - Agyag

--- - Agyagpala

Szelvények:

A 15 éve kísérelt, és sokak véleménye szerint továbbjutás reménye nélküli folytatást kutató munkánkat végül is siker koronázta és így a két barlang összefüggését is ujult reménnyel tudjuk megkísérelni, kutatni.

A Strázsa-barlang feltárásán is dolgoztunk, ahol folytattuk a nagy bejárati barlang száda Ny-i szélén előző évben készített 2,5 m mély kutatások további mélyítését.

A harmadik kutatási területünkön, a Pilisnyergi viznyelő-nél a budapesti "Fényes Elek" barlangkutatócsoporttal közösen kollektív kutatómunkát végeztünk. A végzett munkáról készített közös jelentésünk az alábbi:

A két kutatócsoportunk az Országos Természetvédelmi Hivatal által kiadott közös kutatási engedély megadása előtt isjónéhány alkalommal dolgozott együtt a Pilisnyerg viznyelőben. Így 1973-74. évben a Dévay József vezette I. sz. csoport nyújtott segítséget az éppen létszámproblémákkal küzdő dorogi kutatóinknak.

Mielőtt azonban a korábbi feltárásokat folytatni tudtuk volna, a táborhely kialakítására, a viznyelőbe vezető árokba védőülepítő gátak és egy árok felett átvezető fahíd építésére kellett elég sok időt fordítani.

A mélyponton folytatott törmelék-dugó-bontása a szűk járat-szakaszok és egy 6 m-es és egy 10 m-es kürtő okozta nehézség ellenére jó ütemben haladt előre. Hangulatunkat, munkakedvünket emelte, hogy a harmadik közös táborozás alatt siker koronázta eddigi erőfeszítéseinket. 1976. május 22-én Szécsényi László és Bauer Jakab előtt nyílt meg a szabad ut lefelé és elsőként ereszkedtek le egy mintegy 8 m magasú kisebb terembe. A terem megközelítése egyébként kissé körülményes, mert egy borotvaéles csiszolt - kőcsipkétől borított szűk hasadék vezet le oda.

A szűk hasadékot a ruházatban és a kutatók bőrének folytonosságában végzett hatása miatt "Reszelő"-nek neveztük el.

6874

A terem tetején lelógó hatalmas sziklatömbök mállott, oldott felületén fekete mangánoxidos bevonattal - hárshegyi homokkőnek bizonyultak és arra utalnak, hogy a nyelő legfelső szakaszából kerültek ide le a mélybe.

További bontás során kerültek elő még vörös színű szarukő darabok is. A lemosott üledékből egy fogat gyűjtöttünk, ami Dr. Kardos László meghatározása szerint lótól (*Equus caballus* Linné) származott.

Ezenkívül a szeptemberi munka során érdekes jelenségre letünk figyelmesek. A hordalék agyagos törmelék mélyítése közben egyszerre csak a föld emelkedni, süllyedni-emelkedni kezdett és egy vakond bujt elő, majd újra eltűnt. A mintegy 30 m mélységbe minden valószínűség szerint a nyelőbe zuduló víz sodorta le és mivel odalent bőven talált gilisztát, vígan élt itt is tovább.

Az év folyamán megszereztük a tervezett barlangi klimavizsgálatokhoz szükséges műszereket.

Folyó év II. félévétől kezdődően havi 1-2 alkalommal mértük a Sátorkőpusztai-barlang átlagos mélyszinti hőmérsékletét és relatív páratartalmát. Hasonlóképpen a Pilisnyergi viznyelőben a budapesti "Fényes Elek" csoport beépített fix tizedes beosztású hőmérőkkel és hygrométerrel május 21-22-23-án, május 30-án, június 5-én, 6-án, június 12 és 13-án, valamint október 9 és 10-én végeztek leolvasást és meglehetősen sok mért adathoz jutottak.

A Pilisi és Gerecsei barlangok tervezett térképezése helyett ez évben a Sátorkőpusztai új járatrész felmérését és ahhoz kapcsolódóan a Sátorkőpusztai-barlang új, korszerűbb térképezéséhez szükséges mérések végzését folytattuk. Az adatok értékelése és a térképek elkészítése a téli iskolai szünetre tolódik és azután ennek részleteit is már dokumentálni tudjuk.

Benedek Endre